

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Initium Sapientiae & Finis: Timor Domini, & Amor Dei: Seu
de fuga peccati, deque dilectione summi boni**

Comitin, César Jean-Baptiste

Coloniae, 1709

Caput Secundum. Octo rationum momenta, quæ Deum offensum
spectant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50773)

CAPUT SECUNDUM.

*Octo rationum momenta, quæ Deum
offensum spectant.*

MUltum dixisse videor; sed nihil ad
ea quæ sequuntur.

Omnis lethifera labes divinæ majestatis
imminutæ crimen est. Ergò huc animum
intendito.

§. 1. Deum infinitum ledit peccatum.

Meditare, quò se fundat, quantumque
pateat illa majestas? quàm immensa, quàm
omni ex parte incircumscripta? quid in ea
potentiæ? quid virium? quid scientiæ? quid
virtutis? deinde ita tecum disputa. Ex dig-
nitate majestatis appetitæ, crimen increfcit;
ut quantò augustior est illa, tantò hoc im-
manius esse necesse sit. Levius est, obscuri
hominis gratiam effundi, quàm præstantis
viri, & hujus, quàm Principis. At Regum
nulla non injuria atrox est. Quid igitur, si
Rex Regum Deus appetitur? quid si ab ho-
mulo abjectissimo? quod aliud caput est
indignitatis. Quantum intervallum est in-
ter mortalem & immortalem, inter
hominem & Deum, quis assequitur co-
gitando? Nimirum tam atrox facinus est,
tàmque desperatum, ut si extrema pernicies

im-

immineret Angelis, hominibus, cælo, terrisque, optanda sit totius latè mundi ruina, præ unius vel levissimæ in Deum injuriæ offensione. Quid ergò statuemus de immanibus, nefariisque flagitiis, quæ tam facilè admittimus, tot & tantis? Hunc tu furorem animo putas posse complecti? *Peccatum est inhonorare Deum; quod non debet facere homo, etiamsi totum pereat, quod non est Deus.* [Augustinus.] Vim expende sententiæ; nec dici potuit amplius; nec dici debuit minus.

§. 2. *Præsentem laceffit.*

Age, quoniam hoc cepimus, nunc illud meditare: quod non solum tantus Deus offenditur; sed præsens quoque, ac coram illuditur. Non ignoramus, in ipso nos vivere, moveri: & esse: non nescimus, ejus oculum omnia penetrare, nec longè ab unoquoque nostrum abesse: (Act. 17.) nihilominus audemus; & quasi insultantes tantum non dicimus: Etiam si rebus meis intersis, notes, oculis cuncta designes; scelus hoc infigam ante ora: neque est mihi curæ, quòd doleat, quòd te acerbissimè torqueat. Approbante improbante, æquo atque iniquo aggrediar, ac complebo. O intolerandam insolentissimæ mentis audaciam! Tu hæc in
De-

Deum, ô vermis! ô pulvis! ô nihil! *Quare, quare locum, ubi te non videat, & fac quod vis.* (*Augustinus.*) sed non invenies, nam & ardente lucernâ videt te; videt & extinctâ, donique vivis intra Deum.

§.3. *Immortalens ad mortem deposcit.*

Impudentem vidisti, cognosce impium, Parum est, in oculis fecisse divinis: novum scelus molitur, parricidium Dei. Immortalem ad mortem exitiûmque deposcit; & novus hic Herodes perditum cupit non infantem in stabulo, sed regnantem in cælo. Non placet sceptrum & potestas in vindice. Exturbetur à folio, si potest: sed hoc non potest; furit tamen, odit nimium potentem, arcer procul ab animo, quantum in se est extinguit, dum charitatem in se interficit; in quam, tanquam in divinam imaginem, (quia corpus lædi nequit) exasperata tigris insolenscit. Non sum ego qui hæc dico. *In ipsum* (*horribile dictu*) *deservire rectorem & authorem,* ait Bernardus. (*Serm. 3 de Resurrect.*) Nam, *quantum in ipsa est, ipsum Deum perimit voluntas propria. Omnino enim vellet, Deum peccata sua aut vindicare non posse, aut nolle, aut ea nescire. Vult ergo, Deum non esse Deum, &c. Crudelis planè & execranda mali-*

malitia, qua Dei potentiam, sapientiam, justitiam perire desiderat.

§. 4. *Beneficium offendit.*

Est quidem hoc, quod dixi, immane; id ipsum tamen longè horribilius accidit propter immensam, quâ dilexit nos Deus, charitatem. Quem enim odimus? nonnè optimum parentem? à quo victum, vestitum, auramque vitalem accepimus. Circumspice te; à capite ad calcem donum Dei es, quot in te pili, tot ejus curæ, quot momenta numeras, tot beneficia usurpas. Te matri in utero, te tibi tot annis dedit, datque toties, quoties respiras. Ecce nunc cùm hæc legis, imò cùm peccas, (ô incredibile dictu!) ab ipso pendes protegente, conservante, suis manibus sustinente. Si te ista nutrix vel lantum ungvem defereret, quid te fieret? & tu in ipsa beneficii usura mammam mordes lactantem. Mordes? exulceras, dilanias, dentibus, manibus, pedibus petis, tuis telis, suis donis. Deum Deo impingis, & sibi ipsum occurrere vel in offensa facis. Quid hîc dicam? hostem te pûtem? filius es. Mulum calcitrantem? homo es. An furiosum? sanus es. Exclamabo: O filium hostem? ô hominem ferum! ô sanum insanum! cujus fides

fides

DE TIMORE DOMINI. 19

fides infidelitate, ratio amentia plena est.
 Quid plura? in homine Christiano nec
 Christum invenio, nec hominem.

§. 5. *Misericordiam contemnit.*

Quæstus sum ab usum doni, hoc est, tui.
 Pejus est, quod sequitur; abusus donantis,
 hoc est, Dei. Indulgentia patris facit, ut
 genio indulgeas? Si opprimeret, si fulmine
 dejiceret, si ad orcum, ut potest, [quis enim
 vetat?] demitteret; auderes? quia prius est,
 tu impius? quia parcit, sævis? quia non oc-
 cidit, insanus? ignoscentem calcas, quem pu-
 nientem vererere? nimirum hæc illa est in-
 gens scelestaque vis contra Spiritum sanctum,
 cui se negat Deus [Matth. 12.] posse placari
 vel in hoc, vel in altero mundo. Læsa quippe
 patientia, læsus amor fit furor, ut factus est
 ex ove lupus; sic ille fit ex agnoleo, ex pastore
 iudex. ô formidandã tibi personæ novitatẽ.

§. 6. *Vim & meritã patientis exhaurit.*

Quidquid attingi, summum videtur;
 cum semper aliquid gravius instet. Ad san-
 guinem venio clamantem, non Abelis, sed
 Dei, sed Agni. O qualem hinc quantamque
 nequitiam! Occisus est. Cui? tibi. Impen-
 sus, superimpensus. Quam tu gratiam refers
 tot sudoribus, tot spinis, tot flagellis? Dicam,

te

te projicere hunc sanguinem in ventos? quā-
 lis ille quondam, qui cruentā in cælum ma-
 nu, *Vicisti*, clamabat, *vicisti, Gallilæ!* Dis-
 crimen est. Julianus suum cruorem in Chri-
 stum, nos Christi sanguinem in nos effundi-
 mus. Ille dicebat, *Vicisti: nos, victus es*, cla-
 mamus, *cujus bonitatem scelere superamus.*
 Inanes ergo spes Christi, irritique omnes
 labores. Frustra in Cruce pependit. *San-*
guis ejus super nos. [*Matth. 27.*] Paulus: (*Gas-*
lat. 5.) *Christus vobis nihil proderit. Evacuati*
estis à Christo; à gratiâ excidistis. Recedit
 inglorius, & irrisus, non solum à nobis, pro
 quibus pependit; sed etiam à dæmonibus,
 contra quos certavit. Quorum hæc est a-
 pud Cyprianum (*De opere & eleemosynis.*)
 gravis in Christum infectatio: *Ego pro istis.*
quos mecum vides, nec alapas accepi, nec fla-
gella sustinui, nec crucem pertuli, nec sangui-
nem fudi: sed nec regnum illis caeleste promit-
to, nec ad paradisum, restitutâ immortalitate
de novo revoco; & munera mihi quàm pretio-
sa, quàm grandia, quàm nimio & longo labo-
re quaesita sumptuosissimis apparatus com-
parant? Tuos tales munerarios, Christe, de-
monstra preceptis tuis monitos, & pro terrenis
caelestia recepturos, &c. Concludit Cypria-
 nus:

nus: *Quid ad hac respondemus, fratres charissimi? Sacrilegâ sterilitate, quadam tenebrarum nocte coopertas divitum mentes quâ ratione defendimus? quâ excusatione purgamus? qui diaboli servis minores sumus, ut Christo pro pretio passionis & sanguinis, vicem nec in modicis rependamus?*

§. 7. *Christum rursus agit in Crucem.*

Heu me! nova plaga, peior, immanior. Dixi te dejicere crucem, mortem obliterare. Non dejicis; sed erigis. Non obliteras; sed innovas. Venditur rursus, spernitur, deseritur, abnegatur, flagellatur, spinis redimitur. Barabbæ postponitur, ostentui habetur, crucifigitur. Cain, ubi est frater tuus? quid fecisti? negasne vidisse? aut à te tam barbarè trucidatum? at ejus sanguis apud Augustinum (*Serm. 181.*) clamat. *Gravior apud me peccatorum tuorum Crux est, in qua invitus pendeo, quàm illa, in quam tui misericors ascendi.* Clamat apud Bernardum: *Cur addimus afflictionem afflicto? magis aggravant Christum vulnera peccati nostri, quàm Vulnera corporis sui.* Causam requiris? in Cruce homo tantùm patitur; in peccato etiam Deus.

§. 8. *Nova Christi proditio.*

Ego te si Judam proditorem, si Pilatum,
si

si Caipham dixissem, appellares ad præto-
rem injuriæ. Duci non vis, & esse festinas.
Quoties prodidisti? ne pro triginta quidem
denariis. Et illi quidem per inscitiam; tu
Christi, tu Dei in Christo non ignarus. Non
ne ubi plus gratiæ, plus est sceleris? ubi
plus notiæ, plus est nequitia? *Minus pec-
caverunt Judæi, inquit Augustinus, (In Psal.
68. conc. 2.) crucifigentes in terra ambulan-
tem, quàm qui contemnunt in celo sedentem.*
Ego te certè, qualem voles, dicam. Sed te, si
peccas, meque Anselmus etiam diabolo ne-
quiores facit. *Quia Diabolus, inquit, per-
sistit in malitia, Deo reprobante; ego verò,
Deo revocante. Ille obduratur ad punientem;
ego ad blandientem: Et si uterque contra De-
um, ille contra non requirentem se, ego contra
morientem pro me. Ecce cujus imaginem hor-
rebam, aspicio in me horribiliorem.*

Summa Capitis secundi.

Age nunc collige summam, si vales. 1. Of-
fenditur Deus, & Deus immensus, & mise-
ricors, & vindex. 2. Et in oculis. 3. Et tantâ
cum atrocitate, ut etiam perditum opti-
mum parentem velimus. 4. Largitorem
bonorum omnium; quo ne peccando qui-
dem carere possimus. 5. Id verò quia ta-
ceat

ceat, quia non puniat, quia truncum puta-
 mus, 6. Cùm tamen ejus sanguinem videri-
 mus pro nobis effusum, frustra & pro nobis
 & contra nos clamantem. 7. Quid dicam
 amplius? non exinanitam solùm Crucem,
 sed etiam instauratam. 8. In hoc & Judæis,
 & Judâ, & Judice Pilato, & denique dia-
 bolo crudeliores, ùt modò audisti. Et ista
 tanta furorem non sistent? Summus, opti-
 mus Deus ab abjectissimo vermiculo tam
 atrociter offenditur? momenti gratiâ? Ah!
 si homines hæc intelligerent! si Christiani
 perpenderent! Quis ille tam furiosus tam-
 que impius, qui in hæc nefanda, immania,
 truculenta spontè incurrat? tunc, fili? tu,
 Christi secutor! ah! mihi nunquam de te
 tam sinistra mens obveniat. Non credo; nec
 credam, dum aliquis sensus erit. ergò re-
 spisce, *Deum time, & mandata ejus observa:*
hoc est enim omnis homo. (Ecclesiaste 12.) Ergò
 (infert rectè Bernardus) *si hoc est*
omnis homo, absque hoc nihil
omnis homo. (Sermon,
 20. in Cant.)